

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 868/2017
24.05.2018. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића, Лидије Ђукић, Бранислава Босиљковића и Зоране Делибашећ, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ... код ..., кога заступа пуномоћник Горан Живковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2868/16 од 22.12.2016. године, у седници већа од 24.05.2018. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2868/16 од 22.12.2016. године, као изузетно дозвољеним.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2868/16 од 22.12.2016. године, па се предмет враћа истом суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 14366/14 од 15.12.2015. године, у ставу 1. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете за период од 04.02.1992. године до јула 2003. године исплати месечне износе са законском затезном каматом како је то наведено у том ставу изреке пресуде, као неоснован. У ставу 2. изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете за период од августа 2003. године до априла 2015. године исплати месечне износе са законском затезном каматом како је наведено у том ставу пресуде. У ставу 3. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да тужиоцу убудуће на име месечног износа ренте плаћа по 7.925,99 динара почев од 01.05.2015. године па убудуће, с тим да се заостали износи исплате одједном, као неоснован. У ставу 4. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 238.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.12.2015. године до исплате, као и износ од 36.000,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2868/16 од 22.12.2016. године, ставом 1. изреке, пресуда Првог основног суда у Београду П 14366/14 од 15.12.2015. године је потврђена у ставу 1. и 2. изреке, а жалбе тужиоца и туженог у том делу су

одбијене као неосноване. Ставом 2. изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 14366/14 од 15.12.2015. године у ставу 3. изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име месечног износа ренте плати 7.925,99 динара почев од 01.05.2015. године са доспећем првог у месецу за претходни месец са законском затезном каматом почев од доспелости сваке појединачне месечне рате до коначне исплате све док за то буду постојали законски услови или док се висина ренте одлуком суда не измени. Ставом 3. изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу 4. изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 356.500,00 динара са законском затезном каматом од 22.12.2016. године до исплате.

Против правноснажне другостепене пресуде обе парничне странке су благовремено изјавиле ревизију и то тужилац због погрешне примене материјалног права, а тужена због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка, са предлогом да Врховни касациони суд о изјављеним ревизијама одлучи као о изузетно дозвољеним, а на основу члана 404. ЗПП.

Одредбом члана 404. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11 и 55/14) је прописано да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотри правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права. О дозвољености и основаности те ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Ценећи дозвољеност и основаност изјављених ревизија на основу чл. 404, 403. став 2. тачка 2. и 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да су испуњени законски услови да се о изјављеним ревизијама одлучује као о изузетно дозвољеним (ревизија тужене у односу на преиначени део првостепене пресуде ставом 2. изреке другостепене пресуде је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП).

Наиме, предмет спора у овој парници је накнада материјалне штете због изгубљене зараде услед претрпљене телесне повреде. Став који су о томе изразили нижестепени судови у својим одлукама у једном делу одступа од устаљене судске праксе што је разлог за прихватање изузетне ревизије. При томе у поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности, а тужена, иако се у ревизији позива на битне повреде одредаба парничног поступка, ни на једну такву повреду конкретно не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је рођен ... године, завршио је средњу школу за друмски саобраћај у ... чиме је стекао звање возача цестовних моторних возила у теретном саобраћају и од 13.10.1980. до 21.08.1991. године радио је као КВ возач у РО "ББ" Као припадник ЦО ... (у саставу бивше ЈНА) рањен је при извршавању борбеног задатка 04.02.1992. године којом приликом му је повређено лево око. Тужилац је пријављен као незапослено лице код Националне службе за запошљавање од 30.06.2003. године од када остварује накнаду за случај незапослености ратних војних инвалида. Према обављеном вештачењу преко вештака

медицинске струке у првостепеном поступку повреда левог ока код тужиоца је условила потпуни губитак вида на том оку и потпуни губитак радне способности за посао КВ возача теретног возила "Ц" и "Е" категорије али је способан за возача путничког возила "Б" категорије, а такође способан за друге послове у оквиру своје квалификације као што је контролор, отправник диспечар. Међутим, на одржаној расправи пред другостепеним судом у поновном вештачењу од стране вештака медицинске струке утврђено је да због поменуте повреде левог ока код тужиоца је наступио потпуни губитак радне способности за обављање послова свих категорија КВ возача односно тужилац више не може да ради као професионални возач. Код тужиоца постоји умањење видне способности од 30%, затим посттрауматско стресни поремећај и депресија од које се тужилац годинама лечи, а код њега постоји и умањење радне способности у оквиру његовог деловања од 55%. Пошто тужилац у овој парници потражује изгубљену зараду због повређивања и то у месечним износима до пресуђења, а убудуће у виду ренте, у поступку је обављено вештачење и на бази истог утврђена висина изгубљене зараде код тужиоца с тим што првостепени суд налази да је тужиочев тужбени захтев за накнаду штете у виду изгубљене зараде за период од 04.02.1992. до 01.08.2003. године неоснован јер тужилац није предузимао радње како би као ратни војни инвалид остварио и користио право на новчану накнаду због незапослености све до 2003. године па је отуда и штету до тог момента сам проузроковао. Од 01.08.2003. године па до априла 2015. године првостепени суд је тужиоцу признао накнаду штете у висини разлике између износа који остварује преко Националне службе запошљавања и зараде коју би остваривао с тим што првостепени суд сматра да је тужбени захтев за ренту неоснован јер у поступку није ни утврђивана та врста штете, а која представља будућу штету. Другостепени суд, по одржаној расправи је прихватио став првостепеног суда да тужиоцу не припада накнада штете до 01.08.2003. године због тога што је тиме што се није пријавио Националној служби за запошљавање тужилац у том делу штету сам проузроковао. Другостепени суд сматра да је тужиоцу правилно досуђена штета за период од 01.08.2003. године до априла 2015. године у износима како је то наведено у првостепеној пресуди, с тим што другостепени суд налази да тужиоцу припада и рента као будућа штета и то у износу од 7.925,99 динара а што представља изгубљену зараду за последњи месец за који је тужиоцу штета досуђена, те је у том смислу другостепени суд донео своју одлуку. Оба суда налазе да тужиочево потраживање у конкретном случају није застарело због тога што између момента када је тужилац задобио повреду и подношења тужбе није протекао рок од 15 година, а колико иначе износи застарни рок за кривично дело оружане побуне о коме се у конкретном случају ради.

Правилно су закључили нижестепени судови да тужиочево потраживање накнаде материјалне штете није застарело јер штета проузрокована припадницима бивше ЈНА у оружаним сукобима са паравојним формацијама бивших република СФРЈ до дана њиховог међународног признања од стране Генералне скупштине ОУН 22. маја 1992. године проузрокована је кривичним делом оружане побуне из члана 124. КЗ Југославије па њено потраживање застарела у року од 15 година прописаном за застарелост кривичног гоњења за то дело, а све у складу са чл. 377. став 1. и 382. став 1. тачка 1. ЗОО. Такође, није споран ни основ потраживања јер је у конкретном случају тужилац повређен као припадник ЈНА и тиме претрпео материјалну штету за коју је тужена одговорна као правни следбеник СФРЈ, а потом СРЈ по члану 218. став 2. и члана 219. став 1. Закона о служби у оружаним снагама ("Службени лист СФРЈ" 7/75...

"Службени лист СРЈ" 31/93...), а који је важио у време када је тужилац повређен, наравно све под условом да таква штета постоји. Постојање овог вида штете утврђује се према одредби члана 195. став 2. ЗОО по којој ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду или су му потребе трајно повећане или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту као накнаду за ту штету. Иако поменута законска одредба прописује новчану ренту како се она по члану 188. став 2. ЗОО досуђује унапред јасно је да у конкретном случају тужиоцу, под законским условима до пресуђења припада штета у месечним износима изгубљене зараде, а рента од пресуђења па убудуће. Поменути одредбу члана 195. став 2. ЗОО треба тумачити тако да основ за остваривање права на накнаду овог вида материјалне штете постоји ако се утврди да повређени услед претрпљених повреда и нарушеног здравља не може да остварује зараду коју је остваривао до повреде при чему није од значаја степен умањене радне способности. С обзиром да је у поступку утврђено да је тужилац био возач теретног моторног возила пре повређивања и да због повреде он више не може да се бави тим занимањем, а да је у одређеном периоду остварио право на накнаду преко Националне службе за запошљавање као и да је то право могао да оствари и у претходном периоду али се није обратио Националној служби, произилази да: за период у коме је тужилац могао да оствари право преко Националне службе, али га није користио нису прихватљиви ставови нижестепених судова да због тога што се он није обратио Националној служби самим тим за тај период и нема право на накнаду штете. Ту би се евентуално могло говорити о тужиочевом доприносу који би се огледао у томе што се тужиоцу не би признао онај износ који би остварио да се обратио Националној служби али уколико је његова изгубљена зарада већа од тог износа онда на преостали износ зараде би свакако имао право. За период за који је тужиоцу досуђена накнада штете у месечним износима, основано тужилац у ревизији наводи да се као полазна основа мора узети његова зарада коју је остваривао у моменту повређивања, а не просечна зарада или некаква друга која је била предмет оцене у нижестепеним поступцима, а по обављеним вештачењима. На исти начин се мора одредити и висина новчане ренте која тужиоцу припада за убудуће. С обзиром да одлуке нижестепених судова нису у складу са напред наведеним, а што је устаљена судска пракса, а како је другостепени суд своју одлуку донео по одржаној расправи, то је и укинута другостепена одлука на основу члана 416. став 2. ЗПП.

У поновном поступку, другостепени суд ће имати у виду све што је напред наведено па ће поћи од зараде коју је тужилац остварио у моменту повређивања, износа који тужилац остварује или је могао да оствари по основу накнаде од Националне службе за запошљавање и на основу тога ће утврдити износ штете, односно будуће ренте.

**Председник већа
судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић